

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН І ДИПЛОМАТІЇ

підготовки бакалавра
денної форми здобуття освіти
освітньо-професійна програма «Міжнародні відносини»
за спеціальністю С3 Міжнародні відносини
галузі знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини

ВИКЛАДАЧ: Черкасов Станіслав Сергійович, кандидат історичних наук, доцент кафедри
всесвітньої історії та міжнародних відносин

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри всесвітньої історії та
міжнародних відносин
Протокол № 1 від 28 серпня 2025

Завідувач кафедри

Станіслав ЧЕРКАСОВ

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми

Станіслав ЧЕРКАСОВ

Зв'язок з викладачем:

E-mail: stancherkasov@gmail.com

Сезн ЗНУ повідомлення: <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=1382>

Телефон: 0975152263

Інші засоби зв'язку: WhatsApp <https://wa.me/380975152263>

Кафедра: всесвітньої історії та міжнародних відносин, ауд. 304 V навчального корпусу

Платформи для проведення занять:

Zoom – 8546420115 пароль 777

Google meet – meet.google.com/rnt-zpnd-auk

1. Опис навчальної дисципліни

Курс має на меті формування у студентів наукового розуміння основних проблем історії міжнародних відносин та дипломатії, сучасних наукових підходів до вивчення зовнішньої політики держав та світової політики впродовж періоду від виникнення міжнародних відносин до наших днів. Освоєння теоретичних і практичних аспектів розкриття спектру понять і підходів, що застосовуються наукою у вивченні політичних взаємодій на міжнародній арені. Курс висвітлює стосунки між акторами на головних локальних та геополітичних аренах світу від найдавніших цивілізацій до першої чверті ХХІ ст.

Основні завдання курсу: полягають у визначенні основних тенденцій становлення та розвитку напрямів міжнародних та дипломатичних відносин, у формуванні уявлень щодо системності міждержавних стосунків, аналізі історії формування і сучасного стану дипломатичних відносин в контексті сучасних міждисциплінарних досліджень. Вивчення понятійно-категоріального апарату «міжнародні відносини», «дипломатія», «міжнародні системи», «міжнародні актори», «зовнішня політика», «світова політика» та інші.

Курс є необхідною складовою частиною професійної підготовки фахівців з міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій, він надає можливість отримати необхідні професійні комплексні знання з історії міждержавних стосунків, формування дипломатичних відносин, міжнародних політичних блоків та союзів та інші аспектів; критично оцінювати наукові підходи, щодо дослідження різних аспектів міжнародних відносин та дипломатії.

Використання сучасних цифрових засобів під час виконання завдань розвине як загальні, так і професійні компетенції слухачів. Виконання групових практичних завдань та підсумкових групових творчих проектів спонукає до розвитку навичок командної роботи, організаційних та лідерських якостей

Пререквізити: шкільний курс з історії України, шкільний курс з всесвітньої історії, шкільний курс з основ громадянознавства

Постреквізити: ОК 13 Теорія міжнародних відносин, ОК 15 Геополітика та геостратегія

2. Паспорт навчальної дисципліни

Нормативні показники	денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
1	2	3
Статус дисципліни	Обов'язкова	
Семестр	1-й	
Кількість кредитів ECTS	6	
Кількість годин	180	
Лекційні заняття	30 год.	

Семінарські заняття	30 год.	
Самостійна робота	120 год.	
Консультації	Щовівторка з 17:30 до 19:00 Zoom – 8546420115 пароль 777 Google meet – meet.google.com/rnt-zpnd-auk	
Вид підсумкового семестрового контролю:	екзамен	
Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=1044	

3. Методи досягнення запланованих освітньою програмою компетентностей і результатів навчання

Результати навчання та компетентності	Методи навчання	Форми та методи оцінювання
ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі і знань про природу і суспільство, та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового образу життя..	Проблемно-орієнтоване навчання, кейс-метод, рольові ігри, дебати, використання цифрових інструментів	Аналітичне есе, аналіз міжнародних документів, усні відповіді та участь у дискусіях, тестування, колоквиум, портфоліо студента Підготовка, захист та обговорення презентації та проєктів Індивідуальне творче завдання: обговорення наукових робіт Навчальний «круглий стіл»
ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	Інтерактивні, проблемно-пошукові, кейсові, дослідницькі.	Вирішення аналітичних завдань, написання есе, створення презентацій у PowerPoint та обговорення.
СК1. Здатність виокремлювати ознаки та тенденції розвитку, розуміти природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій.	Інтерактивні, проблемно-пошукові, кейсові, дослідницькі	Навчальний «круглий стіл», навчальна конференція, мозковий штурм
СК 2. Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.	Інтерактивні, проблемно-пошукові, кейсові, дослідницькі	Створення і захист презентації. навчальна конференція Аргументоване есе

СК9. Здатність застосовувати знання характеристик розвитку країн та регіонів, особливостей та закономірностей глобальних процесів та місця в них окремих держав для розв'язання складних спеціалізованих задач і проблем.	Інтерактивні, проблемно-пошукові, кейсові, дослідницькі	Створення, захист та обговорення презентацій. Круглий стіл
РН01. Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.	Інтерактивні, проблемно-пошукові, кейсові, дослідницькі	Тестування, індивідуальна та командна робота на занятті, презентація виконаних завдань, кейсові методи. Екзамен
РН09. Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації.	Інтерактивні, проблемно-пошукові, кейсові, дослідницькі	Тестування, індивідуальна та командна робота на занятті, презентація виконаних завдань, кейсові методи. Екзамен
РН17. Мати навички самостійного визначення освітніх цілей та навчання, пошуку необхідних для їх досягнення освітніх ресурсів.	Інтерактивні, проблемно-пошукові, кейсові, дослідницькі	Тестування, індивідуальна та командна робота на занятті, презентація виконаних завдань, кейсові методи. Екзамен

4. Зміст навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Історія міжнародних відносин та дипломатії: основні етапи та тенденції.

Тема 1. Вступ до курсу «Історія міжнародних відносин і дипломатії». Предмет, об'єкт та завдання курсу «Історія міжнародних відносин і дипломатії». Методологічна основа курсу. Структура курсу. Основні поняття. Історіографія до курсу «Історія міжнародних відносин і дипломатії». Основні поняття та категорії. Основні критерії і підходи до періодизації історії міжнародних відносин. Міжнародні системи. Поняття дипломатії та її місце у історії та системі міжнародних відносин.

Тема 2. Особливості міждержавних відносин стародавнього Сходу та античності. Довестфальський світоустрій: етапи та особливості. Держави стародавнього Сходу у міжнародних відносинах. Воєнні походи Аккадського царства, Ассирії, Персидської держави. Особливості зовнішньої політики Єгипту. Значення єгипетсько-хеттського договору 1278 р. до н.е. для історії міжнародних відносин та дипломатії. Стародавня Індія в системі міждержавних відносин.. Закони Ману про дипломатів та їхню діяльність. Зовнішня політика Стародавнього Китаю. Міждержавні відносини в античному світі. Форми міжнародних зав'язків у Давній Греції. Похід Олександра Македонського на Схід та його міжнародні наслідки. Міжнародні відносини та особливості міждержавних відносин в Середземноморському регіоні. Поглинення Греції Римом. Римська держава та її політико-географічне зростання. Зовнішня політика Риму в VII – I ст. до н. е. Римський світ у I ст. до н.е. – V ст. н. е. Особливості римської гегемонії.

Тема 3. Міжнародні відносини й дипломатія у добу Середньовіччя . Основні особливості й хронологія (періодизація) міжнародних відносин Середньовіччя. Падіння

Західної Римської імперії та утворення варварських держав. Міжнародні процеси в період раннього Середньовіччя. Зовнішньополітичні доктрини Карла Великого. Утворення та розпад Франкської імперії. Міжнародні відносини в XI-XIII ст. в Західній Європі. Система феодалної ієрархії та дипломатія сеньйорів. Роль династичних зв'язків у міжнародних відносинах доби Середньовіччя. Візантія в міжнародних відносинах середньовіччя. Діяльність європейських та візантійських дипломатів у XI-XV ст. Міжнародні процеси середньовічного Сходу. Арабські завоювання та створення Арабського халіфату. Етапи та міжнародні наслідки реконквісти. Столітня війна та її міжнародні наслідки. Міжнародне становище Південно-Східної Русі у XIII-XV ст. Утворення Галицько-Волинської держави. Загальна характеристика змін у міжнародних відносинах держав середньовічної Європи.

Тема 4. Вестфальська система міжнародних відносин. Перші системи міжнародних відносин. 30-річна війна та передумови для зародження Вестфальської системи міжнародних відносин. Учасники війни (їх цілі, інтереси, суспільно-політична ситуація напередодні війни), основні етапи. Мирні переговори та підписання Вестфальського миру: учасники, умови, вимоги, поступки, підписання документів мирної угоди, наслідки. Встановлення та основні риси Вестфальської системи міжнародних відносин. Етапи розвитку Вестфальської міжнародної системи та особливості дипломатії періоду. Регіональна специфіка. Поняття «національний інтерес». Формування національних держав. Становлення «класичної європейської» школи дипломатичного протоколу та етикету. Основні актори міжнародних відносин XVII-XVIII ст. Міжнародні відносини в Європі та колоніях в другій половині XVII – XVIII ст.: головні суперечності та конфлікти.

Тема 5. Віденська система міжнародних відносин. Взаємодія провідних країн світу на межі XVIII-XIX ст. Міжнародні відносини під час Великої Французької революції та Наполеонівських воєн. Наполеонівські війни: загальна характеристика: коли та як розпочалися, основні учасники та сторони конфлікту, чим та коли завершилися. Встановлення Віденської системи міжнародних відносин: Віденський Конгрес 1814-1815 (хід, результати). Дипломатична діяльність Ш. Талейрана. Рішення Віденського Конгресу 1815 р. Віденський регламент «Положення щодо дипломатичних агентів». Аахенський протокол 1818 р.

Основні риси Віденської системи міжнародних відносин. Міжнародні відносини в Європі у період функціонування Віденської системи (Священний Союз: створення, принципи і зовнішньополітичні цілі діяльності). Колонізаційні процеси – наслідок чи причина встановлення міжнародних політичних систем. «Доктрина Монро» і початок експансіонізму США. Зовнішньополітичні наслідки європейських революцій 1848-1849 рр. та Кримської війни. Особливості дипломатичної роботи. Криза Віденської системи міжнародних відносин. Кримська війна та її значення. Національне об'єднання Італії та Німеччини: перебіг, політичні наслідки та значення для міжнародних відносин. Зростання колоніальних і континентальних протиріч. Причини та міжнародні наслідки створення Троїстого та Антанти. Політика двох ворогуючих блоків на Балканах. Балканські війни.

Тема 6. Перша світова війна та зміни у міжнародних відносинах та дипломатії. Передумови Першої світової війни. Дипломатична боротьба напередодні світового конфлікту. Учасники та їх організаційні об'єднання, цілі у війні. Основні періоди Першої світової війни. Дипломатична боротьба Антанти і Центральних держав за союзників. Дипломатія на завершальному етапі Першої світової війни. (Вступ США у війну. Вплив революційних подій в Росії на міжнародні відносини. Війна і дипломатія на завершальному етапі війни. Вплив першої світової війни на систему міжнародних відносин. Основні наслідки Першої світової війни: політичні наслідки (кордони держав, міждержавні відносини, колонії), економічні наслідки (в Європі та за її межами). Вплив першої світової війни на систему міжнародних відносин.

Тема 7. Версальсько-Вашингтонська система міжнародних відносин: становлення та корекція. Мирні конференції після завершення Першої світової війни. Паризька мирна конференція. Версальський договір Плану великих держав щодо повоєнного устрою світу.

Організація роботи Паризької мирної конференції. Основні питання конференції. Створення Ліги націй: її структура, основні функції, учасники. Вашингтонська конференція. Політика великих держав на Далекому Сході. Робота Вашингтонської конференції. Основні договори Вашингтонської конференції. Зміна міжнародно-політичної ситуації в світі у 1922-1923 рр. (Каннська та Генуезька конференції, Гаазька конференція, Лозаннська конференція): спроби корекції. Міжнародні відносини, зовнішня політика та дипломатія в світі під час демонтажу Версальської системи (1933-1939 рр.)

Змістовний модуль 2. Міжнародні відносини та дипломатія від Другої світової війни до першої чверті ХХІ ст.

Тема 8. Друга світова війна та зміни у міжнародних відносинах та дипломатії (1939 – 1945 рр.). Причини Другої світової війни. Міжнародна політика на початку світового конфлікту (1939-1941 рр.). Воєнні дії та дипломатичні стосунки у 1940- першій половині 1941 рр. Напад Німеччини та її сателітів на СРСР. Особливості формування та діяльність антифашистської коаліції. Вступ США у війну. Воєнні дії та дипломатичні стосунки у 1943 р. Тегеранська конференція та її рішення. Кримська (Ялтинська) конференція. Поразка і капітуляція Німеччини. Конференції у Сан-Франциско та Потсдамі. Міжнародні відносини у Азійсько-Тихоокеанському регіоні під час Другої світової війни. Поразка і капітуляція Японії. Головні підсумки Другої світової війни. Головні риси зовнішньої політики держав, під час Другої світової війни.

Тема 9. Світ після Другої світової війни. Ялтинсько-Потсдамська система міжнародних відносин. Наслідки Другої світової війни. Дипломатія після Другої світової війни. Корінні зміни на міжнародній арені в перші післявоєнні роки. Потреби в новій дипломатії. Особливості повоєнного врегулювання світу: основні зміни, закріплені в угодах міжнародних післявоєнних конференцій. Встановлення та основні риси Ялтинсько-Потсдамської системи міжнародних відносин, етапи. Інтеграція та безпека в Європі наприкінці 1960-х - сер. 1980-х рр.

Тема 10. «Холодна війна» у міжнародних відносинах та дипломатії. «Холодна війна»: поняття та проблематика. Формування біполярного світу. Особливості дипломатичної роботи. Протистояння між США та СРСР (1945-1991 рр.): специфіка, основні етапи. Формування «образу ворога» під час холодної війни: ідеологічні настанови, форми та методи. Європейські та локальні проблеми і дипломатична боротьба. Карибська криза. Розрядка та нове погіршення радянсько-американських відносин, ескалація напруги у відносинах між країнами (виділити основні проблеми, кризові події) (1970-ті – перша половина 1980-х). Гельсінський дипломатичний процес. Нова зовнішня політика СРСР та зміни у радянсько-американських відносинах у другій половині 1980-х. Регіональні прояви «холодної війни». Східна Європа в орбіті радянської зовнішньої політики Східна Європа у політиці Заходу. «Оксамитові» революції 90 рр. та СРСР. Країни третього світу в контексті біполярного протистояння. Розв'язання «німецького питання» у другій половині ХХ ст. та дипломатичні колізії.

Тема 11. Регіональні особливості сучасних міжнародних відносин. Близький Схід у світовій політиці та міжнародних відносинах II пол. ХХ ст. – на початку ХХІ ст. Формування та ескалація «близькосхідного питання» у 1940-х - кін. 1960-х рр. Арабо-ізраїльський політичний конфлікт у 1970-х - 1980-х рр. Основні проблеми міжнародних відносин на Близькому і Середньому Сході протягом 1970-х — поч. 1990-х рр. Дипломатія країн Близького та Середнього Сходу. Регіональні особливості міжнародних відносин в Азії, Африці, Латинській Америці та процеси деколонізації (сер. 40-х - кін. 60-х рр.). Особливості дипломатичної роботи. Міжнародна політика та локальні конфлікти, її специфіка.

Тема 12. Європейська інтеграція: передумови, етапи, особливості. Передумови і початковий період євроінтеграції (кін. 40-х - кін. 60-х рр.). Процеси європейської інтеграції у другій половині ХХ ст. Створення і розвиток ЄАВТ для процесу подальшої західноєвропейської інтеграції. Інтеграція та безпека в Європі наприкінці 1960-х - сер. 1980-х

рр. Сучасний етап європейської інтеграції: від Європейських Співтовариств до Європейського Союзу. Європейський Союз: концептуальна та організаційна еволюція об'єднання. Особливості дипломатичної роботи в межах євроінтеграційних структур.

Тема 13. Головні тенденції світового розвитку наприкінці ХХ – на до першої чверті ХХІ ст. Міжнародні відносини в постбіполярну епоху: нові параметри міжнародної та європейської безпеки. Формування нових центрів сили (США, ЄС, Японія, Китай, Індія, Росія).. Глобальні проблеми людства та спроби їх міжнародного врегулювання. Нові методи вирішення міжнародних суперечностей. Проблеми безпеки. Нова структура міжнародних організацій. Розширення впливу ЄС та НАТО. Глобалізація та антиглобалістські рухи. ООН у світовому порядку ХХІ ст.: проблема ефективності. Сучасна конфігурація міжнародних відносин і дипломатії

Тема 14. Україна в сучасних міжнародних відносинах та дипломатії Історія дипломатії незалежної України, особливості роботи. Етапи становлення України як суб'єкта міжнародних відносин. Місце України у сучасній системі міжнародних відносин Зовнішньополітичні інтереси України та пріоритети. Роль України у світових та регіональних політичних, інтеграційних процесах: механізми і шляхи реалізації та захисту інтересів України у двосторонніх та багатосторонніх відносинах. Сучасна російсько-українська війна: нова конфігурація міжнародних відносин та дипломатії.

5. Структура навчальної дисципліни

Вид заняття /роботи	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
1	2	3	4	5
Лекція 1-2	Вступна лекція до курсу. Предмет, методи, проблеми періодизації; підручники (огляд); джерельна база тощо. Теоретичні засади вивчення міжнародних відносин та світової політики	4		<i>щотижня</i>
Семінарське заняття 1-2	Особливості міждержавних відносин стародавнього Сходу та античності Держави стародавнього Сходу у міжнародних відносинах. Стародавня Індія та Китай в системі міждержавних відносин.. Закони Ману про дипломатів та їхню діяльність. Міждержавні відносини в античному світі. Особливості римської гегемонії та дипломатії.	4		<i>щотижня</i>
Лекція 3	Міжнародні відносини й дипломатія у добу Середньовіччя	2		<i>щотижня</i>
Семінарське заняття 3	Міжнародні відносини й дипломатія у добу Середньовіччя Міжнародні процеси в період раннього Середньовіччя.. Роль династичних зв'язків у міжнародних відносинах та дипломатії доби Середньовіччя.. Діяльність європейських та візантійських дипломатів у XI-XV ст. Міжнародні процеси середньовічного	2		<i>щотижня</i>

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІСТОРІЇ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
ІСТОРІЯ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН І ДИПЛОМАТІЇ

	Сходу. Загальна характеристика змін у міжнародних відносинах держав середньовічної Європи			
Лекція 4	Вестфальська система міжнародних відносин та особливості дипломатії	2		<i>щотижня</i>
Семінарське заняття 4	30-річна війна та Вестфальська система міжнародних відносин; становлення, етапи та особливості дипломатичної роботи. 30-річна війна та передумови для зародження Вестфальської системи міжнародних відносин.. Учасники війни (їх цілі, інтереси, суспільно-політична ситуація напередодні війни), основні етапи. Мирні переговори та підписання Вестфальського миру: учасники, умови, вимоги, поступки, підписання документів мирної угоди, наслідки.	2		<i>щотижня</i>
Лекція 5	Віденська система міжнародних відносин та особливості дипломатичної роботи	2		<i>щотижня</i>
Семінарське заняття 5	Наполеонівські війни та створення Віденської системи міжнародних відносин Міжнародні відносини під час Великої Французької революції та Наполеонівських воєн. Наполеонівські війни: загальна характеристика: коли та як розпочалися, основні учасники та сторони конфлікту, значення. Встановлення Віденської системи міжнародних відносин:	2		<i>щотижня</i>
Лекція 6	Перша світова війна та зміни у міжнародних відносинах і дипломатії	2		<i>щотижня</i>
Семінарське заняття 6	Перша світова війна та зміни у міжнародних відносинах і дипломатії Підготовка аргументованих есе та обговорення. Круглий стіл	2		<i>щотижня</i>
Лекція 7	Версальсько-Вашингтонська система міжнародних відносин: становлення та корекція	2		<i>щотижня</i>
Семінарське заняття 7	Паризька мирна конференція Моделювання роботи міжнародної конференції (навчальна конференція).	2		<i>щотижня</i>
Лекція 8	Друга світова війна та зміни у міжнародних відносинах та дипломатії(1939 – 1945 рр.).	2		<i>щотижня</i>

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІСТОРІЇ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
ІСТОРІЯ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН І ДИПЛОМАТІЇ

Семінарське заняття 8	Друга світова війна та зміни у міжнародних відносинах та дипломатії(1939 – 1945 рр.). Підготовка аргументованих есе та обговорення. Круглий стіл.	2		<i>щотижня</i>
Самостійна робота 1	Аналіз монографії Бжезінський З. Велика шахівниця пер. з англ. О. Фешовець. Харків. Ранок : Фабула, 2018. 288 с. В контексті підготовки необхідно опрацювати – вступ, розділ 1: Гегемонія нового типу, розділ 2: Євразійська шахівниця та пройти усне опитування по запропонованим питанням. Обговорення дискусійних питань	60		<i>жовтень 2025</i>
Лекція 9	Світ після Другої світової війни. Ялтинсько-Потсдамська система міжнародних відносин	2		<i>щотижня</i>
Семінарське заняття 9	Світ після Другої світової війни. Ялтинсько-Потсдамська система міжнародних відносин. Особливості повоєнного врегулювання світу. Дипломатія після Другої світової війни. Встановлення та основні риси Ялтинсько-Потсдамської системи міжнародних відносин, етапи.	2		<i>щотижня</i>
Лекція 10-11	«Холодна війна» у міжнародних відносинах та дипломатії.	4		<i>щотижня</i>
Семінарські заняття 10-11	«Холодна війна» у міжнародних відносинах та дипломатії. Формування біполярного світу. Особливості дипломатичної роботи. Протистояння між США та СРСР (1945-1991 рр.): специфіка, основні етапи. Формування «образу ворога» під час холодної війни: ідеологічні настанови, форми та методи	4		<i>щотижня</i>
Лекція 12	Регіональні особливості сучасних міжнародних відносин.	2		<i>щотижня</i>
Семінарське заняття 12	Близький Схід у світовій політиці та міжнародних відносинах II пол. XX ст. – першій чверті XXI ст. Формування та ескалація «близькосхідного питання» у 1940-х - кін. 1960-х рр. Арабо-ізраїльський політичний конфлікт у 1970-х - 1980-х рр. Дипломатія країн Близького Сходу. Міжнародна політика та локальні конфлікти на сучасному етапі, їх	2		<i>щотижня</i>

**ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІСТОРІЇ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
ІСТОРІЯ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН І ДИПЛОМАТІЇ**

	специфіка.			
Лекція 13	Європейська інтеграція: передумови, етапи, особливості	2		<i>щотижня</i>
Семінарське заняття 13	Європейська інтеграція: передумови, етапи, особливості Передумови і початковий період євроінтеграції Інтеграція та безпека в Європі наприкінці 1960-х - сер. 1980-х рр. Сучасний етап європейської інтеграції: від Європейських Співтовариств до Європейського Союзу. Особливості дипломатичної роботи в межах євроінтеграційних структур.	2		<i>щотижня</i>
Лекція 14	Головні тенденції світового розвитку наприкінці ХХ – на до першої чверті ХХІ ст.	2		<i>щотижня</i>
Семінарське заняття 14	Головні тенденції світового розвитку наприкінці ХХ – на до першої чверті ХХІ ст. Міжнародні відносини в постбіполярну епоху: нові параметри міжнародної та європейської безпеки. Проблеми безпеки. ООН у світовому порядку ХХІ ст.: проблема ефективності. Сучасна конфігурація міжнародних відносин і дипломатії	2		<i>щотижня</i>
Лекція 15	Україна в сучасних міжнародних відносинах та дипломатії	2		<i>щотижня</i>
Семінарське заняття 15	Україна в сучасних міжнародних відносинах та дипломатії Історія дипломатії незалежної України, особливості роботи. Роль України у світових та регіональних політичних, інтеграційних процесах: механізми і шляхи реалізації та захисту інтересів України у двосторонніх та багатосторонніх відносинах. Сучасна російсько-українська війна: нова конфігурація міжнародних відносин та дипломатії	2		<i>щотижня</i>
Самостійна робота 2	Аналітична довідка. Підготовка та написання аналітичних довідок та обговорення на тему: «Сучасні міжнародні відносини і дипломатія» Криза міжнародної безпеки. Ефективність ООН та ОБСЄ в умовах сучасних конфліктів: шляхи	60		Грудень 2025

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІСТОРІЇ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
ІСТОРІЯ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН І ДИПЛОМАТІЇ

	реформування. Цифрова дипломатія. Енергетична дипломатія. Перспективи розширення НАТО/ЄС та позиція глобальних гравців (США, Китай). Санкційна політика як інструмент сучасної дипломатії: аналіз ефективності.			
--	---	--	--	--

6. Види і зміст контрольних заходів

Вид заняття/ роботи	Вид контрольного заходу	Зміст контролю заходу	Критерії оцінювання та термін виконання*	Усього балів
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
Поточний контроль				
Семінарські заняття 1/3	Індивідуальні доповіді, Робота у групі	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	перший/третій тижні	9
Семінарські заняття 4/6	Індивідуальні доповіді, Робота у групах. Обговорення проблемних питань	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	четвертий/шостий тижні	9
Семінарські заняття 7	Робота у групі Семінар навчальна конференція	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	сьомий тиждень	3
Самостійна робота 1	Монографія З.Бжезінського Велика шахівниця. Обговорення дискусійних питань	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	Жовтень 2025	9
Семінарські заняття 8/10	Індивідуальні доповіді, Робота у групі Підготовка аргументованих есе та обговорення. Круглий стіл	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	восьмий/десятий тиждень	9
Семінарські заняття 11/12.	Індивідуальні доповіді Семінар-дискусія: з підготовкою Дискусії організується безпосередньо на занятті	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	одинадцятий/дванадцятий тиждень	6

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІСТОРІЇ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
ІСТОРІЯ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН І ДИПЛОМАТІЇ

Семінарські заняття 13/14	Лекція-діалог. Робота в групах. Письмова контрольна робота	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	тринадцятий/чотирнадцятий	6
Семінарське заняття 15	Семінарське заняття. Навчальний «круглий стіл» Захист презентації	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	п'ятнадцятий	3
Самостійна робота 2	Аналітична довідка. Підготовка та написання аналітичних довідок та обговорення На тему: Сучасні міжнародні відносини і дипломатія	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	грудень 2025	6

Підсумковий контроль

екзамен	Теоретичне завдання	Питання для підготовки: «Розміщено в СЕЗН ЗНУ»: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=1044	Студент (студентка) отримує максимальну кількість балів – 10 б – за науковий стиль відповіді, вільне володіння матеріалом, аналітичність, тощо. У випадку відповідних прогалин чи лакун оцінка знижується на 2,4,6,8 балів тощо.	20
	Практичне завдання	Зміст, вимоги до оформлення Тестові завдання «Розміщено в СЕЗН ЗНУ»: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=1044	Кожний з 20 тестів оцінюється на 1 бал	20
				40

Шкала оцінювання ЗНУ: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)	3 (задовільно)	
D	70 – 74 (задовільно)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		Не зараховано

7. Основні навчальні ресурси

Рекомендована література

Основна:

1. Алексєєнко І.В., Курас А.І., Маргулов А.Х. Глобальні проблеми міжнародних відносин та світової політики: безпековий вимір: підруч.; за заг. ред. д-ра політ. наук, проф. І. В. Алексєєнко. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2021. 164 с.
2. Алексєєва Т. І., Гончарук К. О. Міжнародні відносини між країнами Люблінського трикутника – новий формат співпраці крізь призму історичного минулого. *Держава та регіони*. Серія: Економіка та підприємництво. Випуск № 2 (119). 2021. С. 11-14. URL:
3. Лиман С. І., Парфїненко А. Ю. Історія міжнародних відносин та дипломатії (довестфальська доба) : навчальний посібник. Суми : Університетська книга, 2024. 700 с. <https://ekhnuir.karazin.ua/items/5dc7b187-7ef2-4fe3-971b-bb9a3007eb8f>
4. Лісовський П., Лісовська Ю. Політика міжнародних відносин. Проблеми і перспективи: Навч. посіб. К: Університет «Україна», 2021. 350 с.
5. Віднянський С., Мартинов А. Російсько-українська війна та міжнародне співтовариство. Київ : Інститут історії України НАНУ, 2023. 264 с.
6. Дюрозель Ж. Б. Історія дипломатії від 1919 року до наших днів; пер. з фр. Київ : Основи, 1995. 903 с.
7. Іванець Т. М. Соціологія міжнародних відносин : навч. посіб. Київ : Видавництво Ліра-К, 2021. 232 с.
8. Казакова О.М. Mutual relations between Great Britain and Poland at the beginning of the Second World War through the prism of the War Cabinet Activity (based on the official documents of the British National Archives) (Спільно з Самойленко Ю.С.) *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії*. № 3 (11) (2021):
9. Казакова О. М. Цифрові інструменти публічної дипломатії: теоретичний аспект та практичний досвід для України. (у співавторстві з Омельченко А. В.) *Філософія та політологія в контексті сучасної культури. Міжнародні відносини*. 2025. Т. 17. № 1. С. 206-213. URL: <https://doi.org/10.15421/352527>.
10. Казакова О. М. Позиція Німеччини щодо приєднання Північної Македонії до євроінтеграційного процесу (в співавторстві з Бачинською Ю.В.) «Республіка Північна Македонія: погляд з України» / монографія За редакцією О.М. Маклюк, М.М. Бессонової, С.С. Черкасова, Г.М.Васильчука. Запоріжжя, 2023. 278 с. С.252-277
11. Карпчук Н. Міжнародні системи та глобальний розвиток: конспект лекцій. Луцьк, 2023. 110 с.
12. Кїссинджер Г. Дипломатія / пер. з англ. М. Гоцацюка, В. Горбатька. Київ: Вид. група КМ-БУКС, 2023. 864 с.
13. Корсунський С. В. Зовнішня політика в епоху трансформацій: як не залишитись на узбіччі історії. Харків: Віват, 2020. 256 с.
14. Кулеба Д. Стратегічні орієнтири української зовнішньої політики. *Україна дипломатична*. Науковий щорічник. Київ, 2023. С. 48-61.
15. Культурна дипломатія: навч. посібник / за заг. ред. І.Б. Матяш, В.М. Матвієнка; Інститут міжнародних відносин КНУ імені Тараса Шевченка; Наукове товариство історії дипломатії та міжнародних відносин. Київ: ДП «ГДІП», 2021. 252 с.
16. Пархомчук А. Здобутки і прорахунки близькосхідної політики адміністрації Д. Трампа. *Регіональні студії*. 2023. № 34. С. 163-169. DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6170/2023.34.28>
17. Балануца О. О. Родзинки дипломатії: навчальний посібник. Дніпро : Середняк Т. К., 2022. 148 с.
18. Стратегічні комунікації ЄС: протидія деструктивним впливам. / за заг. ред. д-ра політ. наук, проф. Н. Карпчук. Луцьк : Вежа-Друк, 2023. 308 с.
19. Bergmann J. The European Union as International Mediator: Brokering Stability and Peace

in the Neighbourhood. Springer International Publishing. Palgrave Macmillan. 2020. 280 p.

20. Baylis J., Smith S., Owens P. The Globalization of World Politics: an introduction to international relations. 8-th ed. Oxford: Oxford University Press, 2020. 610 p.

21. Higgott R. Cultural Diplomacy in Europe (Between the Domestic and the International) The Influence of Populism and Nationalism on European International Cultural Relations and Cultural Diplomacy. The European Union in International Affairs. 2020. 141-165.

22. Tactical constructivism, method, and international relations / edited by Brent J. Steele, Harry D. Gould and Oliver Kessler. London; New York, NY: Routledge Taylor & Francis Group, 2020. 254 p.

Інформаційні ресурси

1. Міністерство закордонних справ України. URL: <https://mfa.gov.ua/>
2. Національний інститут стратегічних досліджень. URL: <https://www.niss.gov.ua/>.
3. American Historical Review. URL: <https://surl.li/xbuosa>. Назва з титулу екрана.
4. Journal of Politics and History. URL: <http://onlinelibrary.wiley.com/journal/10.1111/%28ISSN%291467-8497>. Назва з титулу екрана.
5. BBC One – Empire . URL: <https://surl.li/ervmul>. Назва з титулу екрана.
6. Britain and the World: Historical Journal of The British Scholar Society. URL: <https://surl.li/mkuerw>. Назва з титулу екрана.
7. Cambridge Archaeological Journal. URL: <https://surl.li/yncosw>. Назва з титулу екрана.
9. Central European History. URL: <https://surl.li/oxxsku>. Назва з титулу екрана.
8. Contemporary European History. URL: <https://surl.li/oxwnlb>. Назва з титулу екрана.
9. Cultural History. URL: <https://surl.li/nfakzr>. Назва з титулу екрана.
10. Diplomatic History. URL: <https://surl.li/qjjaxn>. Назва з титулу екрана.
11. Global Portal for Diplomats. http://www.ediplomat.com/np/cultural_etiquette/ce_th.htm

8. Регуляції і політики курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі (змішана форма навчання) за погодженням із керівником курсу. Відпрацювання пропущених занять має бути регулярним за домовленістю з викладачем у години консультацій, щоб недопустити накопичення відпрацювань. За умови систематичних пропусків може бути застосована процедура повторного вивчення дисципліни.

Політика академічної доброчесності.

Списування під час контрольних робіт та підсумкових заборонені (в т. ч. із використанням мобільних пристроїв). Кожний студент зобов'язаний дотримуватися принципів академічної доброчесності. Письмові завдання з використанням часткових або повнотекстових запозичень з інших робіт без зазначення авторства – це плагіат. Використання будь-якої інформації (текст, фото, ілюстрації тощо) мають бути правильно процитовані з посиланням на автора! Якщо ви не впевнені, що таке плагіат, фабрикація, фальсифікація, порадьтеся з викладачем. До студентів, у роботах яких буде виявлено списування, плагіат чи інші прояви недоброчесної поведінки можуть бути застосовані різні дисциплінарні заходи (див. посилання на Кодекс академічної доброчесності ЗНУ в додатку до силабусу).

Комунікація.

Очікується, що студенти перевірятимуть інформацію на сторінці дисципліни в Moodle та реагуватимуть своєчасно. Всі робочі оголошення будуть розміщуватимуться в Moodle. Будь ласка, перевіряйте повідомлення вчасно.

Водночас курс підтримує гнучкий підхід до визнання результатів навчання. Окремі теми або модулі курсу, за погодженням з викладачем, можуть бути зараховані як результати неформальної освіти. Для **Теми 8**. Європейська інтеграція: передумови, етапи, особливості

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІСТОРІЇ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
ІСТОРІЯ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН І ДИПЛОМАТІЇ

пропонуємо за бажанням прослухати курс «Європейська зовнішня політика: просто про складне» від Prometheus https://prometheus.org.ua/prometheus-free/european-foreign-policy/?utm_source=chatgpt.com. Це означає, що результат здобувача освіти – отриманий під час цього або інших навчальних програм, може бути офіційно визнаний, якщо він відповідає змісту та цілям курсу.

Після завершення курсу від Вас очікується обов'язкове заповнення форми з фідбеком. Ваші відгуки допомагають нам покращувати навчальні матеріали та роботу курсу в майбутньому. Опитування абсолютно анонімне. Дякуємо за приділений час, активну участь та цінні коментарі! Форма доступна за лінком <https://surl.li/ozpjvm>

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ
ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ НА 2025-2026 н.р.
доступний за адресою: <http://surl.li/afeagu>.

НАВЧАННЯ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (у тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених на - вчальних дисциплін. Процедура повторного вивчення визначається Положенням про порядок по-вторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/57wha734>.

Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога **Марті Ірини Вадимівни**

(061) 228-15-84, (099) 253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ

Запорізького національного університету: **Банах Віктор Аркадійович**

Електронна адреса: v_banakh@znu.edu.ua

Гаряча лінія: тел. (061) 227-12-76, факс 227-12-88

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Спеціалізована допомога: (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІСТОРІЇ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
ІСТОРІЯ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН І ДИПЛОМАТІЇ

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів:
понеділок-п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ
ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ (СЕЗН ЗНУ):
<https://moodle.znu.edu.ua>. Посилання для відновлення паролю:
<https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ:
<http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>